

Svar på 10-dages forespørgsel om skovene og udvikling og formidling af det grønne.

22. maj 2018
Side 1 af 13

Socialdemokraterne, Det radikale venstre og Alternativet har stillet følgende spørgsmål om skovene og udvikling og formidling af det grønne i Aarhus Kommune:

1. I Kommuneplan 2017 er målsætningen om en forøgning af skovarealet til 8000 ha inden 2030 beskrevet. Hvor langt er vi i forhold til målsætningen på nuværende tidspunkt, og hvordan forløber processen frem mod indfrielsen af målsætningen i 2030?

Aarhus omkranset af skov har længe været en kommunal vision, og et mål på 8000 ha er blevet fastsat.

Det vurderes, at der siden 2008 er rejst ca. 400ha skov i kommunen, og der resterer dermed 2800 ha i at nå målet. Det betyder, at skovarealet skal forøges med i gennemsnit 200 ha om året for at nå målet. Se i øvrigt svaret på spørgsmål 6.

I budgetforhandlingerne for 2017 blev der afsat 2,5 mio. kr. årligt frem mod 2030 til grundvandssikring ved skovrejsning. Det koster i gennemsnit 250.000 kr. pr. ha at erhverve og plante skov i ren handel. Der er derfor brug for nytænkning og nye samarbejder for at nærme sig målet om 200 ha ny skov om året.

Aarhus Kommune arbejder sammen med Naturstyrelsen og Aarhus Vand A/S om at skabe store, sammenhængende skov- og naturområder. Ved skovrejsninger i dette samarbejde bidrager kommunen med 25% af midlerne.

Det skal også gøres attraktivt for private lodsejere at rejse skov på egen jord. Her kan ny forskning være argumenterne for skovrejsning.

Undersøgelser viser nemlig, at værdien af skovene er meget stor for Aarhus Kommune. Udover værdien af at få sikret grundvandet, bidrager skovene til en lang række andre kommunale målsætninger. For eksempel er den rekreative værdi af en stor, ny skov som True Skov opgjort til kr. 183.000 pr. ha. om året. Værdien af boliger og anden fast ejendom stiger også, jo tættere disse ligger på skoven, hvilket påvirker kommuneskatten i positiv retning. Desuden kan der dokumenteres positive effekter af skovene på sundhedsområdet og det sociale område.

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

E-mail:
post@mtm.aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 18/022861-2

2. Vi ønsker også en status på hvorledes det går med Skovudviklingsplanen, Drikkevandsplanen og Friluftplanen - alle planer som har stor betydning for natur, naturudvikling og benyttelse af naturen.

Side 2 af 13

Status på Skovudviklingsplanen

Aarhus Kommunes skovudviklingsplan blev politisk vedtaget i 2009 og løber for perioden 2010-2020. Planen og den tilhørende træartspolitik kan ses her: <http://www.aarhus.dk/skovudviklingsplan>.

Der vil således inden længe skulle tilrettelægges en ny proces for en kommende plan, hvor Det Grønne Råd har udtrykt stor interesse for at deltage aktivt.

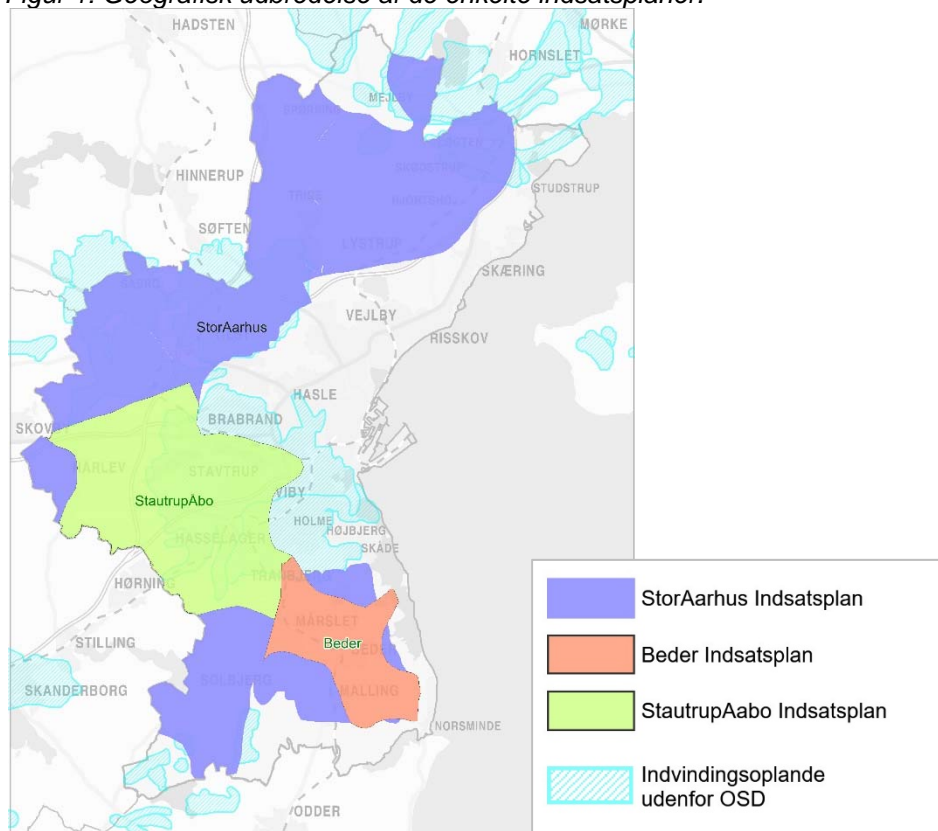
I den nuværende skovudviklingsplan er opsat en række indikatorer, målsætninger og handlemuligheder under de enkelte temaer. Med få mindre justeringer vurderes de skitserede handlemuligheder i sin helhed at være opfyldt på nuværende tidspunkt.

I skovudviklingsplanen var der lagt op til et markant løft af de rekreative faciliteter og derfor også bedt om en finansiering til dette. I det skovudviklingsplanen blev vedtaget uden tildeling af den foreslåede økonomi, er denne indsats ikke fuldt gennemført. En del af indsatsen er dog opfyldt ved en efterfølgende bevilling til et driftsefterslæb i de grønne områder generelt.

Status for indsatsplaner for drikkevandsbeskyttelse

Byrådet har vedtaget to indsatsplaner, som dækker områderne omkring henholdsvis Beder-Malling-Mårslet og Stautrup-Harlev-Hasselager-Kolt-Tranbjerg. Se figur 1. Et udkast til en tredje plan (StorAarhus), som dækker resten af drikkevandsområderne i kommunen, var i høring i 2017 hos berørte lodsejere. En plan for perifere vandværker (med indvindingsoplande uden for de særlige drikkevandsområder) skal udarbejdes senere, når der modtages endelig kortlægning fra Miljøstyrelsen.

Figur 1: Geografisk udbredelse af de enkelte indsatsplaner.

Aarhus Kommune har meddelt pålæg om pesticidfri drift til 9 landmænd i Beder indsatsområde. Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler aktuelt klager fra de 9 landmænd.

Det videre arbejde med indsatsplaner for drikkevandsbeskyttelse afventer resultatet af Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af klagerne. Der arbejdes dog videre med forbud mod brug af pesticider til privat brug (parcellhuse, boligforeninger) samt tre mindre landbrugsarealer inden for BNBO (BoringsNære BeskyttelsesOmråder).¹

Status for Friluftsplnen

Den nuværende Friluftspln 2013 – 2017 er blevet evalueret i forhold til målsætninger og tiltag. De fleste initiativer er nået i mål, som f.eks. ved etablering af 9 Grønne Udflugtssteder. Se hjemmeside www.aarhus.dk/udflugtssteder.

¹ Definition af begreber: I Aarhus Kommune er der både 'sårbare områder' og 'boringsnære beskyttelsesområder' eller 'BNBO'. BNBO udgør størrelsesmæssigt en brøkdel af sårbare områder. Se fx eksempel side 9 i [Beder Indsatsplan](#).

En indsats, der også fremadrettet er fokus på, er "*Friluftsmuligheder på kommunale arealer*", hvor det interne samarbejde styrkes på tværs herunder de afdelinger, som varetager køb og salg af arealer.

Den nye Friluftspan 2018 – 2021 forventes at bestå i en revidering af den nuværende friluftspan.

Udkast til friluftspan 2018-2021 forventes udarbejdet i 2018. Herefter drøftes den med samarbejdspartnere herunder det Grønne Råd, før den forelægges Byrådet til politisk behandling.

Status for Naturkvalitetsplan 2013-2030

Naturkvalitetsplanen sætter ramme, retning og mål for bedre og mere natur i 2030, og Byrådet har vedtaget, at kommunen vil:

- 1) bevare og forbedre naturkvaliteten i Aarhus Kommune. Det betyder, at naturkvaliteten af de beskyttede naturtyper ikke må gå tilbage og skal om muligt forbedres,
- 2) gå foran og forbedre naturkvaliteten på egne, kommunale arealer omfattet af plejepligt jf. naturbeskyttelsesloven,
- 3) fordoble naturarealet fra 2000 ha til 4000 ha, dvs. i gennemsnit øge naturarealet med 100 ha om året frem til 2030.

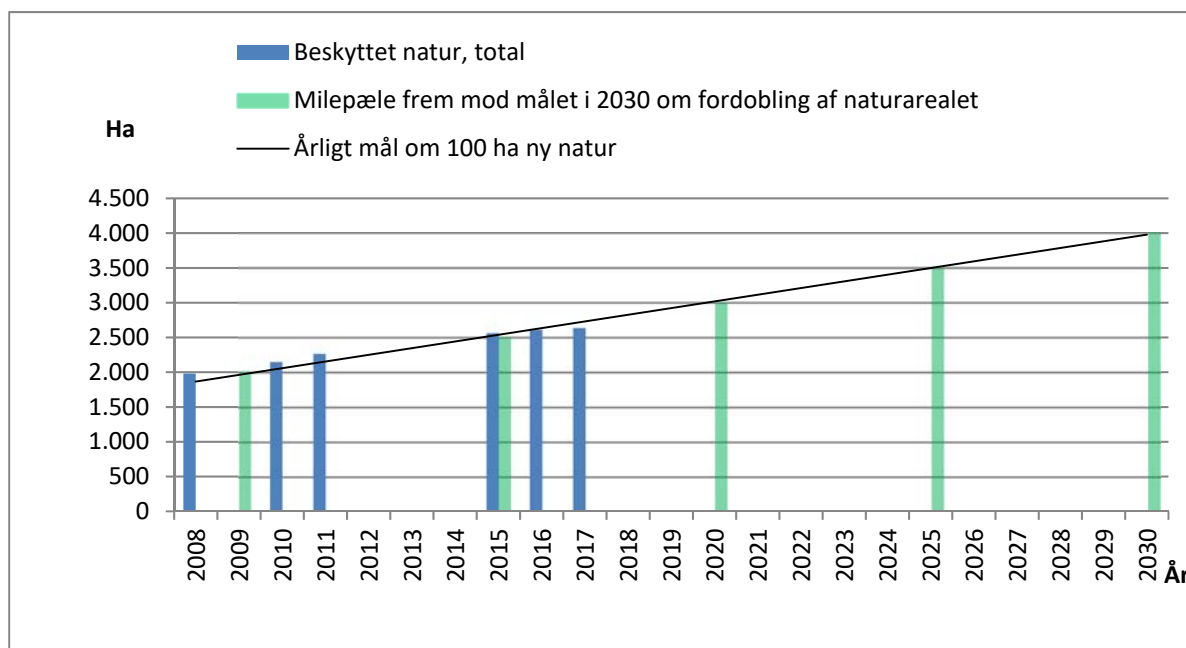
Planen er vedtaget Byrådet december 2013 og kan ses her:

<https://www.aarhus.dk/da/borger/natur-og-miljoe/naturbeskyttelse/naturkvalitetsplan.aspx>

Status for hver enkelt mål er:

- 1) Status over naturtilstanden 2016 – generelt i kommunen
Der er i perioden fra 2011 til 2016 sket en stigning i antal ha natur omfattet af naturbeskyttelsesloven. Det skyldes, at der nu er foretaget en fuldstændig gennemgang af alle arealer i Aarhus Kommune. Naturtilstanden bliver beregnet i nationalt system ud fra data fra kommunens tilsyn. Det giver et samlet billede af, at naturtilstanden for alle naturbeskyttede arealer i kommunen er uændret trods naturplejeindsatser. Dog er der en forbedring på de kommunale arealer (se punkt 2 nedenfor) Der er en vis træghed i naturen, så naturplejen skal udføres i flere år, førend forbedringerne kan ses, men det vurderes, at der er et behov for, at flere arealer bliver naturplejet, hvis målet skal nås.
- 2) Forbedring af naturtilstanden på kommunale arealer
Cirka 25% af den beskyttede natur i Aarhus Kommune er kommunalt ejet. Der er plejepligt på kommunalt ejede naturbeskyttede områder. Opgørelse af naturtilstanden viser en tendens til, at de sidste fem års naturplejeindsats har forbedret naturtilstanden på flere arealer.
- 3) Mål om fordobling af naturarealet – status i 2017

Status viser, at vi frem til 2016 holdt trit med målet om 100 ha/år. Se figur 2. Målet blev opnået gennem registrering af oversete arealer, ved ekstensivering af landbrugsjord i diverse projekter herunder fredningen ved Harlev og afslutningen af andre længerevarende projekter.

Figur 2: De blå stolper i figuren viser antal ha natur i kommunen det givne år. Den sorte linje angiver det antal ha natur, der skal være i kommunen, for at målet om 100 ha er opnået. Der foretages en status hvert 5 år, hvor milepælene (de grønne stolper) skal være opnået for at nå 4000 ha i 2030.

Det kan blive en udfordring at nå målet om 100 ha hvert år fremadrettet. Det Grønne Råd har da også peget på, at de lavt hængende frugter er taget, og de er skeptiske overfor, om kommunen kan blive ved med at holde trit med den nuværende prioritering af ressourcer til området. Projekter, der kan bidrage til at nå målet, er f.eks. indenfor natur, vandløb, klimatilpasning og ekstensivering af landbrugsjord.

Status for spildevandsplan 2017-2020

Spildevandsplanen sætter rammen for håndtering af regn- og spildevand i Aarhus Kommune. Med planen udstikkes den økonomiske ramme for Aarhus Vand A/S, der bruger ca. 250 mio. kr. om året på anlægsprojekter, heraf bruges ca. 140 mio. kr. på kloakadskillelse, der er en del af klimatilpasningsstrategien.

I denne planperiode (2017-2020) er der fokus på adskillelse af regn- og spildevand som klimatilpasning af Åbyhøj og Viby, kloakering af landsbyerne

Geding og Ajstrup og planlægningen for et nyt Marselisborg Renseanlæg, der skal understøtte Aarhus Kommunes vækststrategi.

Side 6 af 13

Klimatilpasningen giver mulighed for at skabe mere vand i bybilledet og forbedre byens rum. Ved at tænke vandet ind i den grønne planlægning er der stort potentiale for både at gøre byen robust overfor kraftig regn, undgå oversvømmelser og samtidig få skabt rekreative miljøer til glæde for byens borgere og besøgende. Eksempler på dette er Risvangen <https://www.youtube.com/watch?v=KJMhiuBZcto> og Lystrup <https://www.youtube.com/watch?v=mpnLXfG7IQ4&t=32s>

Synergierne i klimatilpasningen kan løfte udviklingen af byen, og det sætter store krav til at tænke og arbejde på tværs af både fagskel, af kommunens magistrater og med eksterne parter. Specielt samarbejdet mellem Aarhus Kommune og Aarhus Vand A/S er essentielt. Det er lykkedes så godt, at andre kommuner og forsyninger kommer på besøg for at "høre hvordan vi gør". Det er samtidig vigtigt, at kommunen har en planlægningsmæssig ramme og retning for byens udvikling, som Aarhus Vand A/S kan spille ind i, så klimatilpasningen understøtter de visioner og mål, som Byrådet har.

En del af klimatilpasningen kan ikke løftes af Spildevandsplanen og Aarhus Vand A/S via taksten. Det gælder f.eks. udnyttelsen af byens rum i forhold til de aktiviteter, der ikke er direkte knyttet til vandet (f.eks. "vild med vilje" <http://www.vildmedvilje.dk/lystrup/>, ko-græsse-lav <http://lystrup-ko.dk/>, etablering af træningsredskaber, legepladser, borde/bænke og meget andet). Her kan kommunen vælge at plukke de lavt- hængende frugter og få merværdi ud af klimatilpasningsprojekterne.

Aarhus Vand A/S kan heller ikke med takstmidler klimatilpasse overfor trusler, som kommer fra andet end regnvand - f.eks. stigende grundvand og havvand. Kommunen skal bidrage til denne opgave ved udarbejdelse af en kommunal klimaindsatsplan.

Status for Vandløb

I Aarhus Kommune er der ca. 400 km vandløb. Hovedparten af vandløbene har en målsætning om god økologisk tilstand og er beskyttet jf. naturbeskyttelsesloven. Målsætningen er opfyldt, når der både er en god vandkvalitet og en sund sammensætning af fisk, smådyr og vandplanter i vandløbet.

Vandkvaliteten i vandløbene sikres primært ved forbedret rensning af spildevand og bedre håndtering af regnvand fra befæstede arealer.

De biologiske kvalitetsmål sikres ved fysiske restaureringer som f.eks. genslyngning, åbning af rørlagte vandløb og udlægning af gydegrus. Restaurering af vandløb er en af de mest effektive metoder til lokalt at forbedre

biodiversiteten markant. Dettes skyldes, at en restaureret vandløbsstrækning oftest rekoloniseres meget hurtigt af både fisk, vandplanter og smådyr.

Restaurering af vandløb sker fortrinsvis via indsatser fastlagt i statens Vandområdeplaner. Herudover laver Aarhus Kommune selv enkelte vandløbsprojekter - 2-3 mindre projekter om året i samarbejde med frivillige foreninger og private lodsejere.

3. Hvordan har udviklingen været ifht. at sikre og udbygge de grønne kiler og korridorer gennem de sidste ti år, og hvilke planer er der for sikringen og udbygningen fremadrettet?

De tre arealbetegnelser *Grønne Kiler*, *Friluftzoner* og *Bynære Landskaber* i fra Kommuneplan 2013 samlet under én betegnelse "Bynære Landskaber" i Kommuneplan 2017.

Bestemmelserne for de "Grønne Kiler" indgår i "Bynære Landskaber", og der er i Kommuneplan 2017 fortsat fokus på de arealer, som sikrer åbent land mellem bysamfundene, og som har betydning for adgangen fra den tætte by ud i det åbne land til arealer til friluftsliv og grønne oplevelser.

Byudviklingen i Aarhus sætter dog både de grønne korridorer og især de grønne kiler (i Kommuneplan 2017 betegnet som "Bynære landskaber") under pres.

I de mest bynære områder har det enkelte steder været vanskeligt at fastholde de grønne kiler, og der er eksempler på områder, hvor byens udvikling er prioriteret frem for fastholdelse af rekreative, grønne arealer.

Byrådet har besluttet, at der som opfølgning på Kommuneplan 2017 skal udarbejdes en blå-grøn temaplan, der skal bidrage til at realisere målsætningen om at lade de bynære landskaber vokse ind i byen og sikre de grønne områder, mens byen bliver tættere. Konkrete retningslinjer skal følge op på målsætningen.

4. I Aarhus fortællingen står der "Vi bevarer de grønne åndehuller, og vi fylder dem og byrummet med liv". Hvordan arbejdes der med at bevare de grønne åndehuller i Aarhus, og i hvilken grad lykkes vi dermed med visionen om at bevare de grønne åndehuller? Er der en politik ift., hvilke træsorter man benytter sig af i byen og dens grønne åndehuller.

De grønne åndehuller

I Kommuneplan 2017 er der indarbejdet en konkret opfølgning på Aarhus Fortællingen, og kommuneplanen indeholder klare retningslinjer, der bl.a.

fastlægger, at det samlede fælles parkareal, som minimum skal bevares i sin fulde udstrækning inden for Ringvejen og i vækstakserne. Ved planlægning for større byudviklings- og byomdannelsesområder skal der også sikres plads til nye grønne områder med offentlig adgang. Desuden skal der i lokalplanerne indarbejdes bestemmelser om beplantning, der sikrer grønne kvaliteter (se retningslinje 21-26 i Kommuneplan 2017).

Planlægning er en kompleks opgave, og med byfortætning som udviklingsstrategi, skal der prioriteres imellem mange interesser og behov på de samme arealer. Det vil derfor i mange tilfælde være en politisk prioritering, om nye byudviklingsprojekter i sidste ende lever op til kommuneplanens målsætninger for det grønne, og dermed om der bliver sat krav om, at bygherre lever op til intentionerne i kommuneplanen.

Politik i forhold til træsorter

Teknik og Miljø har ikke en decideret politik for hvilke træarter, der anvendes, når der plantes træer i byen, men det tilstræbes at opnå variation i plantevalget. Det sker for at øge robustheden i forhold til evt. sygdomme, der kan ramme hele træarter, som f.eks. elmesygen er et eksempel på. Teknik og Miljø bruger en digital trædatabase som et værktøj til at sikre variation af arter.

Arterne udvælges desuden, så de passer til vækstforholdene på lokaliteten. Som udgangspunkt anvendes helst hjemmehørende arter, da de er tilpasset det danske klima og gavner biodiversiteten. Især i bymiljøer er det vigtigt at vælge træarter, som kan tåle det relativt hårde miljø, der er i byen. For at sikre stor variation bruges også arter, som ikke er hjemmehørende, men som er tilpasset klimaet og bymiljøet. I 2012 blev det byrådsbesluttet, at der ikke længere skal plantes birk på offentlige arealer, fordi birk er en af de træarter, som giver mest gene for pollenallergikere.

5. *Hvilke initiativer er igangsat for at styrke den biologiske mangfoldighed i by og land i Aarhus Kommune? Er der f.eks. fokus på en mere artsrig skovnatur.*

Der er igangsat en lang række initiativer for at styrke den biologiske mangfoldighed i by og land. I nogle tilfælde kræver det længere tids dialog og/eller økonomisk støtte til lodsejer for at iværksætte naturpleje, andre gange er ændringer i den kommunale drift en mulighed, og endelig kan et samarbejde med eksterne give mere for samme ressourcer. Det sidste er tilfældet i forhold til bynatur, hvor et tværkommunalt netværk for biodiversitet sammen med Naturhistorisk Museum har ført til en lang række indsatser. Her bliver de kommunale arealer bragt i spil, og museet har stået for formidling.

I de eksisterende skove kan tilpasninger af driften være med til at frigive det store potentiale for at sikre og øge biodiversiteten. Aarhus Kommunes skove er bæredygtighedscertificerede, hvilket betyder, at der udlægges arealer til urørt skov, og at naturværdierne registreres og indarbejdes i skovdriften, samt at der ikke foretages ren-afdrift, hvor alle træer i et område fældes på samme tid. Derudover er der lavet særlige indsatser i forhold til at oparbejde en større mængde dødt ved. Det vil sige, at stammer eller højstubbe efterlades i skoven. Lysåbne biotoper som gamle høslet-enge og overdrev plejes enten ved slåning eller græsning.

Der arbejdes også med at skabe mere variation i skovene ved at genskabe det naturlige vandspejl. Det giver flere forskellige livsvilkår og dermed mulighed for større biodiversitet. De nye skove har også potentiale for at støtte biodiversiteten. Derfor arbejdes der i skovrejsningerne med at få vandet tilbage i landskabet inden skoven etableres.

Teknik og Miljø, Aarhus Kommune og Bioscience, Aarhus Universitet vil prøve at få besvaret en række vigtige spørgsmål om skovrejsning og biodiversitet i forskningsprojektet Biodiversitetsskoven ved Vadbro Bæk, Mariendal. Hvordan rejser man en skov, hvor biodiversiteten har bedst mulige vilkår for at udvikle sig? Skal man håndplante skoven? Skal man udså den med frø fra hjemmehørende arter, eller skal man intet gøre og blot vente på, at skoven kommer helt af sig selv? Projektet følges tæt af forskerne.

Kommunen har en række andre tiltag, der forbedrer den biologiske mangfoldighed. Realisering af projekter til mere og bedre natur afhænger af lods-ejernes velvillighed og ofte også af en økonomisk støtte til at komme i gang enten via statens støtteordninger eller fra kommunen.

De kommunale arealforvaltere naturplejer op mod 432 ha beskyttet natur i Aarhus Kommune. Som skrevet ved besvarelsen af spørgsmål 2 om naturkvalitetsplanen, ser naturplejen ud til at have forbedret naturkvaliteten på flere kommunale arealer.

Aarhus Kommunes udgangspunkt er ikke at skulle eje mere jord. Andre offentlige instanser benytter tinglysning af driftsrettigheder på jorde som et værktøj til at skabe mere og bedre natur, uden at kommunen skal overtage jorden. Det kan undersøges, om det er interessant for Aarhus Kommune at benytte samme værktøj til realisering af skovrejsnings- og naturmål.

Statens Natura 2000-planer skal realiseres af kommunen, og her er der ligeledes fokus på sikring af naturpleje, færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009 til 2015, sammenhæng i naturen, levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Byens borgere bidrager til naturpleje gennem kogræsserforeninger. Aarhus Kommune har i samarbejde med DN Aarhus understøttet etablering af flere kogræsserforeninger på kommunale samt enkelte private arealer. Der er de seneste år skabt flere kogræsser- og naturplejeforeninger, f.eks. Åbrinken, Lystrup, Kasted og Brabrand-Årslev. Det er ofte en ressourcekrævende opgave at starte nye græsningslaug op, og derfor arbejdes der med at finde en arbejdsgang, der kan reducere det kommunale tidsforbrug til at holde denne type kogræsserforeninger på kommunal jord i gang.

6. Hvilke skovrejsninger er foretaget med henblik på en sikring af vores grundvands- og drikkevandsressourcer de sidste 5 år, og i hvilke områder er der fremadrettede planer for skovrejsning med dette formål?

I perioden 2008-2012 blev der rejst eller planlagt i alt 320 ha skov i Aarhus fordelt på 160 ha Statsskov, 80 ha kommunal og 80 ha privat skov. De offentlige skove – Statsskove og kommunale skove - er rejst for at beskytte drikkevandsressourcerne med støtte fra Aarhus Vand A/S, der betaler halvdelen af prisen til jordopkøbet. De statslige skovrejsninger er foregået i True Skov, Solbjerg Skov og Bærmose Skov ved Trige. De kommunale skove er rejst i Åbo, ved Beder, Malling, Østerby og Østermøllevej.

I den efterfølgende periode 2013-2017 var der ikke afsat midler og kun skovrejsningsprojekterne fra forrige periode, som endnu ikke var realiseret, blev igangsat.

Prisen for en hektar landbrugsjord i Østjylland er op mod 180.000 kr.. En meget stor del af prisen for skovrejsningen udgøres derfor af jordkøb, og såfremt den årlige bevilling på 2,5 mio. kr. skulle gå til jordkøb til kommunal skovrejsning, ville målsætningen være uden for rækkevidde.

Aarhus Kommune samarbejder derfor med Naturstyrelsen og Aarhus Vand A/S om at købe jord til og skabe store sammenhængende naturområder. Se også besvarelsen af spørgsmål 1.

I øjeblikket pågår der et større jordfordelingsprojekt nordvest for Aarhus ved True, Geding, Kasted og Tilst. Hensigten er at kunne opkøbe store jordområder til færdiggørelse af True skov (Stat) og igangsættelse af Geding skov (Stat), bedre arrondering af Kasted mose (Aarhus Kommune) samt at sikre sammenhængen mellem de nye skov- og naturområder.

7. Vi ønsker en beskrivelse af arbejdet med skovpleje og -udvikling i Aarhus kommune? Hvad er målene? Er der en plan for etablering af

forskellige typer skov og hvilke trætyper satser man på i vores skove.

Side 11 af 13

Arbejdet med skovpleje og -udvikling følger altovervejende den retning, som skovudviklingsplanen sætter. Se besvarelsen af spørgsmål 2.

Grundlaget i den nuværende skovudviklingsplan baserer sig på "naturnær skovdrift", som i udgangspunktet er en driftsform med det formål at skabe stabile og blandede bevoksninger, hvor det også er muligt at producere kvalitetstræ på dele af arealet. I den naturnære driftsform udlægges skovudviklingstyper, der angiver det langsigtede udviklingsmål for bevoksningerne.

Denne driftsform kan sammenlignes med økologisk jordbrug, idet den er mere skånsom over for natur og miljø end andre driftsformer. Udover den naturnære drift udføres en lang række supplerende tiltag for at sikre og øge naturværdierne som tidligere beskrevet. Til skovudviklingsplanen er også udarbejdet en træartspolitik, der overordnet sigter mod at øge andelen af hjemmehørende løvtræarter i skovene.

8. Hvor store og hvor mange områder med "urørt" skov har vi i Aarhus kommune - defineret som vild skovnatur med en blanding af gamle træ, moser og sumpe samt blomstrende urter.

I Aarhus Kommunes skov er der udlagt 80 ha egentlig urørt skov i certificeringsmæssig forstand. Det vil sige bevoksninger, hvor der ikke udføres hugst og i udgangspunktet heller ikke aktiv naturpleje. De 80 ha udgør ca. 6% af det kommunalt ejede skovbevoksede areal og dermed en smule mere end de 5%, som certificeringen stiller krav om.

Hertil kommer arealer med nøglebiotoper på 274 ha, som er arealer, der er udpeget som potentielle "hotspots" for biodiversitet. En stor andel af nøglebiotoperne er i praksis urørte og plejes med det formål at sikre og udvikle naturværdierne.

I praksis er skovdriften over årene generelt ekstensiveret på grund af besværlige adgangsforhold, våd jordbund, skræntskovene langs kysten eller intensiv rekreativ anvendelse.

Som et nyt initiativ er Teknik og Miljø i gang med at undersøge perspektiverne for at udvikle et større skovområde hen imod en mere vild skovnatur. I første omgang er der en dialog med en række naturfaglige forskere og interessenter i forhold til Hørret Skov umiddelbart vest for Moesgaard. Her er tale om gammel skov med mange vådområder og mulighed for at bygge videre på den græsning, der allerede finder sted i området. Såfremt der lægges op til større ændringer i forhold til den nuværende drift og tilgænge-

lighed for forskellige brugergrupper, vil resultatet naturligvis skulle både forelægges politisk og i offentlig høring.

Nyere miljøøkonomiske undersøgelser indikerer, at skovgæsterne værdsætter oplevelsen i en forskelligartet naturskov fem gange højere end oplevelsen i en ensartet driftsskov.

9. Hvilke initiativer tager vi i Aarhus Kommune til formidling og videregivelse af viden om natur til børn, unge og voksne?

Naturformidlingsindsatsen med mundtlig naturformidling, Smag på Aarhus og aktivt medborgerskab koordineres i Teknik og Miljø, og er igangsat via ekstra byrådsbevillinger. Kommunen afholder naturformidlingsture med forskelligt fokus f.eks. nattergaletur, cykeltur i kulturlandskabet og de lovbestemte blå flag arrangementer. Der støttes også op om naturformidlingsinitiativer fra foreninger, frivillige og andre 'hverdagsformidlere'. De ønsker at skabe gode oplevelser for deres medborgere. En udvikling, der er støt stigende, og hvor kommunen i højere grad får en ny rolle, nemlig med at facilitere, rådgive og skabe mulighedsrum for lokale ildsjæle.

Herudover samarbejdes med Verdens Skove i forbindelse med naturvejledning i Brabrand med henblik på at skabe social inklusion gennem naturformidling.

I forbindelse med projektet, *Smag på Aarhus*, er der fokus på formidling af den spiselige natur i Aarhus. I samarbejde med blandt andet Naturhistorisk Museum arrangeres ture lige fra *det maritime 'spisekammer'* over *ramsløg i skoven* til *den store urtetur*. I ugerne 28 – 30 er der hver dag de rullende strandkokke på en af strandene i Aarhus. Se mere her; <http://smagpaaaarhus.dk/>.

Der sker ligeledes formidling af konkrete projekter på natur-, friluftsliv- og vandområdet f.eks. i forbindelse med officiel indvielse som ved Giber Å, Vilhelmsborg til juni, eller når de lokale i området ønsker en fremvisning af projektet Rewilding-projektet ved Kasted, hvor vandbøfler, Galloways og vildheste græsser hele året.

Kommunikation omkring den århusianske naturformidling sker på <https://www.aarhus.dk/da/borger/natur-og-miljoe/Ud-i-naturen/Arrangementer-i-naturen.aspx> samt via Facebook, App'en Opdag Aarhus, lokale medier, postkort og plakater som formidlingsplatforme/kanaler. Det samlede antal afholdte ture fra januar til april 2018 i naturformidlings regi er 31 stk. – med deltagerantal fra ca. 10 til 60 personer pr. tur.

10. Hvilke samarbejder og partnerskaber har Aarhus Kommune med NGO'ere og foreninger, der gerne vil skabe aktiviteter i skovene?

Side 13 af 13

Samarbejder og partnerskaber

- Samarbejde med Aarhus Universitet om etablering af mere biodiversitet i nye skove gennem skovrejsningsforsøget ved Mariendal.
- Nystartet samarbejde med en lang række naturfaglige interessenter om muligheder og ønsker i forbindelse med udvikling af et større område med vild skovnatur ved Hørret Skov.
- Samarbejde med "biværddi" om etablering af et område til vilde bier i Riis Skov ved den permanente.
- Samarbejde med græsningslaug om naturpleje for eksempel på Uller eng i Hørret Skov og bynære græsningsprojekter som Åbrinken i Aarhus Midtby og Hovmarksparken i Lystrup.
- Samarbejde med særlige brugergrupper omkring etablering af stier herunder hesteryttere og mountainbikeryttere.
- En lang række samarbejder med foreninger og enkeltpersoner, der arrangerer ture eller anden formidling i skovene. Se også svaret på spørgsmål 9.

Med venlig hilsen

Bünyamin Simsek

/

Luise Pape Rydahl